

PĀRSKATS PAR PREIĻU NOVADA SOCIĀLĀ DIENESTA DARBU 2015. GADĀ

1. Sociālā palīdzība.

2015.gadā Sociālais dienests sociālo palīdzību sniedzis 505 ģimenēm jeb 903 personām. Sociālās palīdzības sniegšanai izlietotie līdzekļi salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem ir samazinājušies un kopā sastāda EUR 157 958,38. Tas skaidrojams ar sociālās palīdzības klientu skaita samazināšanos, jo daudzas ģimenes vai to ģimenes locekļi sava materiālā stāvokļa uzlabošanai devušies peļņā uz ārzemēm, Rīgu vai citām Latvijas pilsētām. Situāciju ietekmē arī pensiju indeksācija un iedzīvotāju mirstības rādītāji.

2015.gadā trūcīgās personas/ģimenes statuss piešķirts 276 ģimenēm jeb 544 personām, kas ir mazākais skaits pēdējo piecu gadu laikā. Sociālās palīdzības sniegšanai trūcīgām personām/ģimenēm izlietoti līdzekļi par kopējo summu EUR 114 395,23, kas sastāda 72% no visiem sociālās palīdzības sniegšanai izlietotajiem līdzekļiem. Neskatoties uz trūcīgo personu un ģimeņu skaita samazinājumu, līdzekļi to sociālajai palīdzībai iztērēti par EUR 3 932,63 vairāk nekā 2014.gadā.

Tāpat kā iepriekšējos gados lielākie līdzekļi tērēti pabalsta GMI (garantētā minimālā ienākumu) līmeņa nodrošināšanai, kas kopā sastāda EUR 78 221,35 jeb 49,5% no visiem sociālās palīdzības līdzekļiem. Preiļu novadā GMI pabalsta līmenis tiek noteikts divās kategorijās: atbilstoši valstī noteiktajam gan pieaugušajam, gan bērnam EUR 50,00 mēnesī un atbilstoši pašvaldības saistošajos noteikumos paredzētajam, ka GMI līmenis pilngadīgai personai ar invaliditāti un pensijas vecuma personai ir EUR 115,00 mēnesī.

GMI pabalstu 2015.gadā saņēma 183 ģimenes jeb 287 personas. Vērojama savāda situācija attiecībā pret 2014.gadu, proti, GMI pabalstu saņēmēju skaits samazinājies par 21 ģimeni/ 67 personām, bet izlietotie līdzekļi pieauguši par EUR 4 876,77. Tas ļauj secināt, ka atsevišķu trūcīgo ģimeņu/personu materiālais stāvoklis ir tik ļoti pasliktinājies, ka vienīgais ienākums ir Sociālā dienesta piešķirtais GMI pabalsts. Diemžēl palielinās arī to trūcīgo personu skaits, kurām, piešķirtās vecuma pensijas un invaliditātes pabalsti ir krietni zem EUR 115 mēnesī un līdz ar to palielinās Sociālā dienesta piemaksājamā starpība.

Mājokļa pabalsts (kurināmā iegādei un saņemtā apkures pakalpojuma apmaksai) piešķirts 416 ģimenēm jeb 672 personām, no tām lielākais īpatsvars ir pilngadīgas darbspējīgas personas, kurām piešķirts trūcīgas personas statuss. Kopējais līdzekļu izlietojums mājokļa pabalstam 2015.gadā ir EUR 48 708,30, kas ir par EUR 4535,70 mazāk nekā 2014.gadā.

Sociālās palīdzības pabalsti pamatvajadzību nodrošināšanai (ēdienam, apģērbam, veselības aprūpei, obligātajai izglītībai), kas piešķirti pamatojoties uz pašvaldības saistošajiem noteikumiem, sastāda EUR 8 434,45. Salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem, iztērēto līdzekļu apmērs samazinās un attiecībā uz 2014. gadu tas ir par EUR 2 701,56 mazāks.

2015.gada aprīlī visā valstī tika uzsākta atbalstāmo darbību īstenošana Eiropas atbalsta fonda vistrūcīgākajām personām ietvaros. 2015.gadā Preiļu novada Sociālais dienests ir izsniedzis: 1920 pārtikas preču komplektus un 261 higiēnas un saimniecības preču komplektu. Mācību piederumu komplektu/ skolas somu izsniegšana bērniem vecumā no 5-16 gadiem, uzsākta tikai 2016.gadā, kad Sabiedrības integrācijas fonds spēja nodrošināt mācību piederumu iepirkumu un tie reāli nonāca Sociālā dienestā rīcībā. Šobrīd tiek izsniegti mācību piederumu komplekti par 2015.gadā izsniegtajām Sociālā dienesta izziņām, kas apliecina atbilstību trūcīgas ģimenes/ personas statusam (2015.gadā Preiļu novada Sociālajā dienestā nav pieņemti lēmumi par ārkārtas vai krīzes situāciju ģimenē).

Pašvaldības pabalstiem, kurus piešķir bez ienākumu izvērtēšanas izlietoti līdzekļi EUR 22 594,28 apmērā, kas sastāda 14,3% no visiem sociālās palīdzības sniegšanai izlietotajiem līdzekļiem. Šajā kategorijā: ārkārtas situācijā 30 ģimenēm piešķirti EUR 2903,23; bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem 8 bērniem pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās sociālo garantiju nodrošināšanai izlietoti EUR 3 858,31; pabalsts 5 audžuģimenēm, kurās tiek aprūpēti 9 bērni sastāda EUR 15 832,74.

2015.gadā 91 ģimene (salīdzinājumam 2014. gadā 97 ģimenes) ir saņēmusi bērna piedzimšanas pabalstu, vienā no tām dzimuši dvīņi. Kopā bērna piedzimšanas pabalstu izmaksai izlietoti līdzekļi EUR 14 738,36 apmērā, kas ir par EUR 1 589,55 mazāk nekā 2014.gadā.

Pēc atgriešanās no soda izciešanas ieslodzījumā, izmaksāts pabalsts 10 personām par kopējo summu EUR 412,76.

Apbedīšanas pabalsts piešķirts 98 personām un izmaksātā summa kopā sastāda EUR 11 101,95.

Pabalstu pensionāriem jubilāriem, kuri sasnieguši 90 un vairāk gadus, ir saņēmušas 70 personas, to izmaksai bijuši nepieciešami EUR 2 290,71.

Pabalstu zelta kāzu jubilejā saņēmušas 6 ģimenes par kopējo izdevumu summu EUR 962,29.

2. Sociālie pakalpojumi, sociālais darbs.

2015. gadā Sociālajā dienestā uzskaitē bija 27 riska ģimenes, kurās vecāki nepietiekoši rūpējas par bērniem, atstājot tos novārtā. Sociālais darbinieks darbā ar ģimeni un bērniem gada laikā veicis 455 konsultācijas, 256 apsekošanas personu dzīvesvietā, bāriņtiesām sagatavojis 17 atzinumus. Galvenā problēma, darbā ar riska ģimenēm ir klientu zemās bērnu audzināšanas un problēmu risināšanas prasmes un lai to attīstītu nepieciešami dažādi resursi, piem. ģimenes asistenti, klientu izglītošanas kursi. Sociālie gadījumi tiek risināti veiksmīgi sadarbojoties ar bāriņtiesu, ārstiem, izglītības un citām iestādēm, jo nevar veiksmīgi atrisināt situāciju bez aktīva, atbalstoša starpprofesionālās komandas darba.

Iedzīvotāji, kuri sava vecuma vai veselības stāvokļa dēļ nespēj pilnvērtīgi par sevi parūpēties, bet vispārējais stāvoklis ļauj palikt dzīvesvietā, saņem aprūpi mājās. Sociālās aprūpes mājās pakalpojumu gada laikā saņēma 29 klienti, bija nodarbināti 15 aprūpētāji un pakalpojuma nodrošināšanai izlietoti līdzekļi EUR 29 194,70 apmērā. Pakalpojums tika nodrošināts 10 vīriešiem un 19 sievietēm, 15 klienti ir jau pensijas vecumā un 14 klientiem ir piešķirta invaliditāte. Aprūpes saņēmēju vidū ir 5 klienti, kuriem nav iespēju pārvietoties ārpus mājas: 3 no tām ir guļošanas personas, bet 2 nevar pārvietoties vides pieejamības dēļ. Gada laikā vienai personai atteikts piešķirt aprūpes mājās pakalpojumu, jo tā neatbilda pakalpojuma piešķiršanas kritērijiem.

Ilgstošas sociālās aprūpes sniegtos pakalpojumus Preiļu novada pašvaldības pansionātā „Preiļi” saņēma 34 personas, kas izmaksāja EUR 166 513,8 un tikai 7 personas pašas vai to radnieki sedza uzturēšanās izdevumus pansionātā. Pašvaldība, sedzot pilnu vai daļēju uzturēšanās maksu 3 citu pašvaldību pansionātos, nodrošināja ilgstošo aprūpi 11 personām, kas izmaksāja EUR 11454,85. Sociālās aprūpes centrā “Aglona” pakalpojumu saņēma 2 klienti, Veselības un sociālās aprūpes centrā “Dagda” – 8 klienti un Sociālās aprūpes centrā “Rušona” – 1 klients.

Visa 2015.gada laikā Preiļu novadā asistenta pakalpojumu saņēma 90 klienti un bija nodarbināti 85 asistenti. Gada laikā ir pieņemtas un apstrādātas 746 asistentu atskaites, noslēgti 83 līgumi un 20 vienošanās par grozījumu izdarīšanu līgumos, sagatavoti aptuveni 150 lēmumi. Diemžēl jāatzīst, ka Sociālajā dienestā vērsās aizvien vairāk klientu ar invaliditāti. Sociālais dienests atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem Nr.942 “Kārtība, kādā piešķir un finansē asistenta pakalpojumu pašvaldībā” piešķir asistenta pakalpojumu personām ar invaliditāti, kurām Veselības un darbības spēju ekspertīzes ārstu valsts komisija (VDEĀK) ir izsniegusi atzinumu par asistenta pakalpojuma nepieciešamību.

Valsts apmaksāta sociālās rehabilitācijas pakalpojuma saņemšanas nepieciešamībai ir pieņemti 37 lēmumi: personām ar funkcionāliem traucējumiem 34, politiski represētām personām 2, Černobiļas AES seku likvidēšanas dalībniekiem/ avārijas rezultātā cietušām personām 1.

Gada laikā ir pieaudzis pieprasījums un sociālā darbinieka nosūtījumu skaits psihologa konsultāciju saņemšanai. Pamazām sabiedrība izprot psihologa darbu un izmanto iespēju saņemt piedāvāto palīdzību.

Jāatzīmē, ka neskatoties uz iedzīvotāju skaita samazināšanos, sociālā darba apjoms palielinās, risināmās problēmas ir komplicētākas, gada laikā ir uzsāktas 42 jaunas sociālā darba lietas un līdz ar to sociālie darbinieki ir ļoti noslogoti.

Sociālā virtuve darbojās līdz 2015. gada maijam, bet no maija līdz decembra beigām tika pirktas pakalpojums ēdināšanas nodrošināšanai Dienas centra mērķa grupai jauniešiem ar īpašām vajadzībām.

Veļas mazgāšanas pakalpojumu klienti izmantojuši 250 reizes savukārt dušas pakalpojums izmantots 350 reizes. Salīdzinot ar 2014. gadu abu šo pakalpojumu izmantošana palielinājusies 2 reizes.

2.1. Preiļu novada Krīzes centrs

Krīzes centra sniegto pakalpojumu saņēma 23 personas: no tiem 18 bērni un 5 pilngadīgas personas. Krīzes centra izlietotie līdzekļi sastāda EUR 65 687. Klientu skaits ar katru gadu sarucis, salīdzinot - 2014.gadā ir bijis par 11 klientiem vairāk. Izvērtējot esošo situāciju, 2015. gada 26. novembra Preiļu novada domes sēdē, tika pieņemts lēmums par Preiļu novada Sociālā dienesta Krīzes centra reorganizāciju. Vienošanās par projekta “Preiļu novada Krīzes centra sociālās rehabilitācijas un alternatīvās sociālās aprūpes pakalpojumu pilnveidošana” īstenošanu paredzēja pakalpojuma pieejamības nodrošināšanu pašvaldībā tikai līdz 2015. gada 31. decembrim. Rezultātā Krīzes centrā vietu skaits tika samazināts līdz divām istabām un daļu no telpām (20 vietas) nododot pakalpojumu centra “Līči” vajadzībām, vienlaicīgi nodarbinot šobrīd Krīzes centrā strādājošo personālu kā apkalpojošo personālu pakalpojumu centrā “Līči”. Izvērtējot Krīzes centra darbības ekonomisko pamatojumu, tika konstatēts, ka reorganizācija dotu iespēju samazināt pašvaldības budžeta līdzekļus Krīzes centram gandrīz par 50%, t.i. EUR 33 123 gadā - pie nosacījuma, ka telpas tiek pilnībā izmantotas, pieaugot klientu skaitam pakalpojumu centrā “Līči”, jo šobrīd ir pieaudzis pieprasījums pēc šāda pakalpojuma.

2.2.Preiļu novada Sociālā dienesta Dienas centrs

2015. gadā Dienas centrs apmeklēts 2226 reizes, sekojošās mērķa grupās: Sociālā dienesta klienti (līdzdarbības veicēji) 522, seniori 330, māmiņu kluba apmeklētāji 128, grupa jauniešiem ar īpašām vajadzībām 857, individuālās psihologa konsultācijas 167, atbalsta grupa personām ar atkarības problēmām 57, atbalsta grupa pašapziņas celšanai un komunikācijas prasmju veidošanai 25, bērnu radošas darbnīcas vasaras brīvlaikā 140. Dienas centra apmeklējumu skaits ir pieaudzis sakarā ar jaunu interešu grupu darbības uzsākšanu un psihologa darba pieaugumu individuālajās konsultācijās un atbalsta grupās. Pēc pieejamiem datiem 2014. gadā kopskaitā bija 1053 apmeklējumi: radošās darbnīcas 940, māmiņu klubs 53, psihologa konsultācijas 60.

Paralēli plānotajām nodarbībām Dienas centrā notiek arī citas aktivitātes: izglītojošās lekcijas Sociālajā dienestā un ārpus tā, ekskursiju organizēšana un izstāžu apmeklēšana, ikgadējo tradicionālo svētku veidošana un atzīmēšana, līdzdalība pilsētas pasākumos, sadraudzības vizīšu organizēšana un viesu uzņemšana, u.c. Notiek aktīva sadarbība ar pensionāru un invalīdu biedrībām, veidojot kopējos pasākumus. Dienas centra pakalpojumi tiek izmantoti asistentu darbā, lai viņu klienti (personas ar īpašām vajadzībām) varētu saturīgi pavadīt savu laiku, iegūstot jaunas zināšanas un prasmes.

Regulārs darbs Dienas centra klientu aprūpē, viņu iemaņu radošajā un praktiskajā pilnveidošanā notiek grupā jauniešiem ar īpašām vajadzībām. Grupu apmeklē no 6-8 jaunieši, kuriem ir nepieciešama nepārtraukta aprūpe, ņemot vērā viņu attiecīgo veselības stāvokli, vajadzības un uzvedības izpausmes, ko nodrošināja 2 aprūpētājas.

Informāciju apkopojā un sagatavoja
Sociālā dienesta vadītājas vietniece
Aija Bizāne-Vadeiša (aija.bizane@preili.lv)